

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/172/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2217209281
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2217209281.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, v spore žalobcu: Ing. Q. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. X., S. XXXX/XX, zastúpeného advokátskou kanceláriou: JUDr. Peter Kubik, advokát, s.r.o., so sídlom Dunajská Streda, Poľná cesta 966/9, proti žalovanej: Ing. Y. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXX, právne zastúpenej: Advokátska kancelária Timar & partners, s. r. o., Šaľa, Štúrova 42, o zaplatenie 40.000 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 6. mája 2019, č.k. 12Csp/109/2017-137, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom, napadnutým odvolaním súd žalobu zamietol a priznal žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil aplikáciou ust. § 39, § 657 zákona č. 40/1964 Z.z. Občianskeho zákonníka (ďalej OZ), ust. § 4 ods. 2 zákona č. 394/2012 Z.z. o obmedzení platieb v hotovosti, vecne súd dôvodil, že žalobou zo dňa 12.04.2017 sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 40.000 eur s úrokom z omeškania 5,25% ročne a pokutou 0,1% denne od 14.04.2014 do zaplatenia na tom skutkovom základe, že žalovanej poskytol pôžičku vo výške 40.000 eur, táto prevzatie peňažných prostriedkov potvrdila podpisom na zmluve, ale napriek záväzku vrátiť ich do 13.04.2014, doposiaľ nevrátila ani časť. Pôžička bola poskytnutá bezúročne s tým, že v prípade jej nevrátenia včas bola povinná zaplatiť aj sankciu vo výške 0,1% denne. Žalovaná navrhla žalobu zamietnuť a tvrdila, že žalobca neuviedol v žalobe pravdivé a úplné skutkové tvrdenia, v skutočnosti jej pôžičku neposkytol. Pokiaľ mala žalovaná potvrdiť prevzatie peňazí na zmluve, ide tu o štandardnú formuláciu, ktorú žalobca používa vo všetkých zmluvách pri poskytovaní pôžičiek. Žalobca by mal navyše poskytnúť pôžičku v zmysle právnej úpravy platnej od 01.01.2013 (zákonom č. 394/2012 Z. z.) bankovým prevodom, čo však neurobil, nakoľko strany sa dohodli, že zmluvu zrušujú preto, že účel pôžičky odpadol a žalobca mal zmluvu roztrhať. Žalobu podal žalobca účelovo po tom, ako žalovaná vyzvala žalobcu na vrátenie rodinného domu (spor vedený na tunajšom súde pod sp. zn. 12Csp/22/2017). Z dôvodu opatrnosti vzniesla žalovaná kompenzačnú námietku do výšky žalovanej pohľadávky a uplatneného poplatku, keďže žalovaná na základe absolútne neplatných zmlúv o pôžičkách vykonávala v prospech žalobcu úhrady súm značne prevyšujúcich dohodnutú pôžičku (plnenia na absolútne neplatné pôžičky zo zmlúv z 01.03.2008 a 01.10.2008).

3. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu, svedkami, oboznámením sa s predloženými listinnými dôkazmi a vyhodnotením vykonaných dôkazov dospel k záveru, že žaloba nebola podaná dôvodne. Odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi je predpokladom uzavretia zmluvy o pôžičke, dokiaľ k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne. Žalobca, ktorý tvrdí, že pôžička bola poskytnutá, má dôkaznú povinnosť, a teda (dôkazné) bremeno preukázať, či reálne došlo k platnému uzavretiu zmluvy o pôžičke. V danom prípade došlo k uzavretiu zmluvy písomne, zmluva je podpísaná vlastnoručne oboma stranami, jej obsah je jasný a zrozumiteľný, preto z hľadiska obsahu a formy nie je zmluva o pôžičke uzavretá medzi stranami dňa 13.03.2014 neplatný právny úkon. Ďalšou podmienkou pre platnosť zmluvy o pôžičke v zmysle § 657 OZ je preukázanie faktického odovzdania peňazí, a práve túto skutočnosť žalovaná namietala a tvrdila, že k faktickému odovzdaniu peňazí medzi ňou a žalobcom nikdy nedošlo. Z dokazovania vyplynulo, že zmluva o pôžičke bola pripravená žalobcom, žalobca preukazoval svoje tvrdenie o odovzdaní peňazí žalovanej výpismi z osobného a podnikateľského účtu a poukazom na formuláciu bodu 4. spornej zmluvy. Sporná zmluva o pôžičke nebola jedinou, ktorú medzi sebou strany uzavreli, žalobca so žalovanou uzatvoril viacero zmlúv o pôžičke a požičiaval peniaze žalovanej od roku 2008 (za účelom vlastného finančného prospechu z výnosov žalovanej), tieto zmluvy boli predložené ako dôkazné listiny v súbežne prebiehajúcom spore na tunajšom súde vo veci sp. zn. 12C/22/2017 a stranám sú známe. Okrem toho bolo preukázané, že obdobne požičiaval žalobca peniaze aj ďalším osobám, podnikateľom. Preto pokiaľ preukazoval dispozíciu s dostatkom peňažných prostriedkov výlučne výpismi zo svojich účtov a štandardnou formuláciou v texte zmluvy, súd tieto dôkazy nepovažoval za dostatočné na preukázanie skutočnosti, že práve žalovanej aj v skutočnosti odovzdal spornú čiastku. Na preukázanie zdroja peňazí na strane žalobcu nepostačuje jeho tvrdenie, že v čase uzavretia pôžičky so žalovanou vykonal výber hotovosti z banky. Tieto výbery samy osebe ešte nie sú dôkazom o existencii zmluvy o pôžičke medzi žalobcom a žalovanou, pretože môže ísť o pohľadávku z iného titulu. S prihliadnutím na všetky okolnosti uzatvorenia pôžičky súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno v preukázaní odovzdania peňazí žalovanej. Žiaden z vypočutých svedkov nepotvrdil odovzdanie a prevzatie peňazí v spornom prípade. Keďže súd nemal v konaní zo zisteného skutkového stavu preukázané, že medzi žalobcom a žalovanou vznikol záväzkovo právny vzťah z titulu zmluvy o pôžičke, žalobu zamietol.

4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu úspešnej žalovanej.

5. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca. Považoval za nesprávny záver súdu o neunesení dôkazného bremena ohľadom poskytnutia finančných prostriedkov žalovanej, keď toto preukázal jednak samotnou zmluvou o pôžičke, v ktorej žalovaná potvrdila prevzatie peňažných prostriedkov v hotovosti a tiež predložil súdu výpisu z účtu (osobných i firemných), z ktorých vyplýva, že v čase poskytnutia pôžičky žalobca disponoval finančnými prostriedkami v tejto výške v hotovosti, dokonca sumu 37.000 eur vybral v deň poskytnutia pôžičky žalovanej a sumy 18.000 eur a 10.000 eur cca 2 týždne pred poskytnutím pôžičky žalovanej. Tiež svoje tvrdenie podoprel svedeckou výpoveďou pána P., ktorý potvrdil, že žalobca viackrát aj v minulosti požičal peňažné prostriedky žalovanej v hotovosti, pri odovzdávaní ktorej bol svedok prítomný. Okrem toho žalovaná sama potvrdila, že pred uzatváraním zmluvy o pôžičke zo dňa 13.03.2014 v rovnaký deň v hotovosti vyplatila žalobcovi inú pôžičku v sume 26.000 eur, čo je ďalším dôkazom toho, že žalobca mohol disponovať a aj disponoval finančnou čiastkou vo výške pôžičky poskytnutej žalobkyni v hotovosti. Pokiaľ žalovaná nedostala peniaze tak, ako potvrdila v zmluve, potom mala hodnoverným spôsobom vysvetliť, prečo sa to neudialo a svoje tvrdenia aj preukázať, inak je rozhodnutie súdu v rozpore so zásadou, že právo patrí bdelym. Dôkazy, ktoré žalobca mal k dispozícii je potrebné hodnotiť tak, aby závery súdu neboli odtrhnuté od reality. Jediným reálnym dôkazom o poskytnutí peňazí v prípade pôžičky poskytnutej v hotovosti môže byť písomné potvrdenie dlžníka o prevzatí peňazí, pričom pôžička v hotovosti sa nikdy neposkytuje na verejnosti alebo za účasti viacerých svedkov, nanajvýš pár svedkov, ktorými v tomto prípade boli P. a nebohá manželka žalobcu, ktorá už vypovedať nemôže. Ak zákon pre ochranu práv dlžníka pred veriteľom považuje za postačujúce písomné potvrdenie veriteľa o poskytnutí plnenia (§ 569 OZ), tak nie je zrejme, prečo súd nepovažoval za dostatočný dôkaz o poskytnutí pôžičky rovnako písomné potvrdenie dlžníka obsiahnuté v zmluve, najmä ak žalovanou potvrdená skutočnosť prevzatia peňazí bola podporená aj ďalšími „nepriamymi“ dôkazmi (dispozícia žalobcu s peniazmi, úzus medzi stranami sporu). Nie je zrejme, o čo by mohol byť ďalší dôkaz napr. vo forme samostatne vystaveného príjmového pokladničného dokladu podpísaného žalovanou hodnovernejším dôkazom. Súd dospel na základe vykonaných dôkazov k

nesprávnym skutkovým zisteniam o neposkytnutí pôžičky žalobcom žalovanej a následne nesprávne právne posúdil vec ohľadom reálnosti poskytnutej pôžičky. Súd tiež porušil zásadu rovnosti strán v spore, keď napriek dôkazom navrhnutým žalobcom dal za pravdu skutkovým tvrdeniam žalovanej nepodporením dôkazmi. Uvedená nerovnosť sa prejavuje aj v tom, že súd z vlastnej iniciatívy zisťoval, že žalobca požičiaval peniaze aj iným osobám, na druhej strane však neskúmal podobné okolnosti na strane žalovanej. Napokon žalobca namietal aj nedostatočne presvedčivé odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, čím dochádza aj k zásahu do práva žalobcu na súdnu ochranu a spravodlivý proces, keďže súd iba konštatoval, že predložené dôkazy svedčiace v prospech tvrdení žalobcu nie sú postačujúce na preukázanie tvrdení žalobcu, nie je však zrejmé, prečo vyhlásenie žalovanej o prevzatí peňazí v zmluve o pôžičke nepovažoval za podstatné, a prečo súd ignoroval miestnu a časovú súvislosť medzi vyberaním hotovosti z bánk a uzavretou zmluvou. Rovnako nie je zrejmé, prečo súd poukazuje na údajné pôžičky žalobcu poskytnuté iným osobám a iné spory, keďže to nemá súvis s prejednávanou vecou, pričom ani z rozhodnutia nie je jasné, ako tieto v konečnom dôsledku ovplyvnili jeho rozhodnutie. Navrhol preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil a žalobe vyhovel v plnom rozsahu.

6. Žalovaná v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu považovala rozhodnutie za vecne správne. Žalobcovi sa nepodarilo preukázať poskytnutie pôžičky teda reálne odovzdanie pôžičky, jeho dôkazy nepreukázali, že k odovzdaniu pôžičky prišlo, samotné tzv. „prehlásenie o prevzatí“ pôžičky v zmluve o pôžičke je pre rozpor s § 39 OZ neplatným vyhlásením, keďže obchádza zákon. Žalobca preto nemôže dobrodiť z porušenia zákona a tvrdiť, že takéto prehlásenie nahrádza potvrdenie o odovzdaní pôžičky. Prehlásenie o prevzatí pôžičky bolo súčasťou štandardizovaných zmlúv, ktoré používal ako fyzická osoba aj voči tretím osobám. Z predložených listín žalobcom ani nevyplýva jeho tvrdenie, že v čase poskytnutia pôžičky disponoval sumou 40.000 eur. Konanie žalobcu je účelové, čo je zrejmé aj z toho, že svoj nárok si uplatnil v posledný deň premičacej lehoty potom, ako sa žalovaná v konaní 12C/22/2017 domáhala od žalobcu vrátenia svojej domovej nehnuteľnosti, ktorú mal žalobca zapísanú ako vlastníka v katastri nehnuteľností na základe nezákonného tzv. predaného zálohu. Ani výpoveď svedka P. nepreukázala reálne poskytnutie pôžičky, keďže svedok nebol pri jej poskytnutí prítomný. Rovnosť v postavení strán sporu nebola porušená, súd nekonal z vlastnej iniciatívy, keď skúmal, že žalobca požičiaval peniaze aj iným osobám, v konaní boli vypočutí svedkovia, ktorým obom žalobca peniaze požičiaval a súčasne súd mal túto vedomosť aj z iných konaní vedených na súde, na čo žalovaná poukazovala a spisy boli pripojené ako dôkazné prostriedky. Žalovaná preto navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť.

7. Žalobca v odvolacej replike zotrvával na podanom odvolaní. Považoval za absurdné tvrdenie žalovanej, že dôkazom toho, že pôžička nebola poskytnutá, má byť porušenie zákona č. 394/2012. Je pravdou, že v zmysle spomenutého zákona od roku 2013 nie je povolené uskutočňovanie hotovostných platieb nad sumu 15.000 eur, zákon ale výslovne uvádza, že prípadné porušenie zákazu platby v hotovosti nemá za následok neplatnosť právneho úkonu, na základe ktorej sa platba vykonala. Argumentácia žalovanej je aj v rozpore s dobrými mravmi, s prihliadnutím na to, že poskytovanie pôžičiek v hotovosti bolo medzi stranami sporu zaužívané a kým žalovanej táto forma poskytovania pôžičiek vyhovovala, žiadne porušenie zákona nenamietala. Žalobca zotrvával aj na tom, že preukázal dispozíciu dostatočnou hotovosťou na poskytnutie pôžičky.

8. Krajský súd v Tmave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), na nariadenom odvolacom pojednávaní zopakoval dokazovanie oboznámením sa s obsahom listinných dôkazov tvoriacich obsah spisu, ako aj obsahom súvisiaceho spisu Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 12C/122/2017, preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, pretože rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny.

9. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 12Csp/109/2017 bolo zaplatenie sumy 40.000,- eur s príslušenstvom. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý žalobu v celosti zamietol a priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

10. Odvolacím dôvodom tu bolo tvrdenie žalobcu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, vec nesprávne právne posúdil a došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

11. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f CSP, ktorý spočíva v nesprávnom skutkovom závere je daný vtedy, ak výsledok hodnotenia dôkazov súdom prvej inštancie nezodpovedá postupu vyplývajúceho z ust. § 191 CSP, pretože súd zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo súd nezohľadnil rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané a vyšli počas konania najavo, alebo tiež vtedy ak v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli najavo inak, z hľadiska ich závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti a vierohodnosti je logický rozpor, alebo ktoré odporujú ust. § 195 až 210 CSP.

12. Zásada voľného hodnotenia dôkazov znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti, či nepravdivosti tvrdených skutočností, vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Z tejto zásady vyplýva, že na nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať len zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov nevyplynuli alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), potom nie je ani možné polemizovať s jeho skutkovými závermi.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

15. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo strany vyjadrovať k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá strana sporu (I.ÚS 97/1997, II.ÚS 3/1997, II.ÚS 251/2003).

16. V danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu dospel súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam, pričom výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedal postupu vyplývajúceho z ust. § 191 CSP, pretože súd zobral do úvahy všetky podstatné skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, vrátane prednesov strán sporu vyplynuli, zohľadnil rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané a vyšli počas konania najavo a výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá pravidlám logického myslenia. V odôvodnení svojho rozsudku súd prvej inštancie jasne a výstižne vysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, ktoré nie a z akých dôvodov, uviedol ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil. Aj odvolací súd po zopakovaní dokazovania, vyhodnotiac každý dôkaz jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti dospel k rovnakým skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie, vedúcim napokon k rovnakému právnemu záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

17. Základnou normou upravujúcou bremeno tvrdenia a preukazovania je ustanovenie § 132 (obdobne § 120 ods. 1 veta prvá OSP), podľa ktorého strany označia dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Uvedené ustanovenie stanovuje dôkaznú povinnosť strán v sporovom konaní, t.j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na stranách. Tá strana sporu, ktorá neoznačila dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i toho, kto síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení strany sporu. Zákon určuje dôkazné bremeno

ako procesnú zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, pokiaľ je určený výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie strany sporu nie je preukázané (v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé) ani na základe navrhnutých dôkazov, je pre stranu sporu nepriaznivé rozhodnutie. Aby strana sporu mohla splniť svoju zákonnú povinnosť označiť potrebné dôkazy, musí predovšetkým splniť svoju povinnosť tvrdenia.. Medzi povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou je úzka vzájomná väzba. Zákon stranám ukladá povinnosť tvrdiť všetky potrebné skutočnosti; potrebnosť, teda okruh rozhodujúcich skutočností, je určený hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán. Právo súdu je v tom, že rozhodne, ktorý z dôkazov vykoná. Táto norma zásadne určuje jednak rozsah dôkazného bremena, t.j. okruh skutočností, ktoré musia byť ako rozhodné preukázané, jednak nositeľa dôkazného bremena.

18. Zo zákonného ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka vyplýva, že pre uzavretie dohody o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže táto zmluva môže byť uzavretá i ústne alebo konkludentným spôsobom. Podstatnou náležitosťou obsahu takejto dohody je okrem označenia zmluvných strán, predovšetkým určenie predmetu pôžičky; z obsahu zmluvy musí vyplynúť i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňazí). Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou (kontraktom), k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Dokiaľ k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne (por. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. 6. 2010, sp. zn. 3 Cdo 325/2009).

19. V preskúmvanej veci mal žalobca bremeno tvrdenia, že žalovaná mu dlhuje 40.000,- eur s príslušenstvom titulom nevrátenej pôžičky zo dňa 13.03.2014. Žalobca preto musel tvrdiť a zároveň aj predložiť také dôkazy (uniesť dôkazné bremeno), z ktorých by bolo možné dôvodne usúdiť, že uzavrel so žalovanou platnú zmluvu o pôžičke, že žalovanej reálne dohodnutú sumu odovzdal a že žalovaná mu za dohodnutých podmienok požičané finančné prostriedky nevrátila. Z tohto bremena tvrdenia potom pre žalobcu vyplýva bremeno dôkazné vo vzťahu k všetkým uvedeným tvrdeniam a pokiaľ ich preukáže, potom žalobca uniesol ako bremeno tvrdenia, tak i dôkazné bremeno. V danom prípade sa však žalovaná v spore bránila tvrdením, že k odovzdaniu finančných prostriedkov nedošlo, bolo preto na žalobcovi, aby odovzdanie peňazí preukázal. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného, tak tomu bolo aj v súdenom prípade.

20. Žalobca na preukázanie tvrdených skutočností predložil ako dôkaz písomne uzavretú Zmluvu o pôžičke zo dňa 13.03.2014, ktorou mal ako veriteľ poskytnúť žalovanej ako dlžníčke finančnú čiastku 40.000,- eur do 13.04.2014, ktorá bola účelovo určená na kúpu repky olejnej v objeme 500-600 ton, pričom dohodnutý výnos pre veriteľa bol 3 eurá/tonu. Zmluvné strany si dojednali aj „poplatok z omeškania“ 0,1% na každý deň z požičanej sumy, ak nebude vrátená do dohodnutého termínu. V bode 4 sa uvádza, že dlžník svojím podpisom na tejto zmluve potvrdzuje prevzatie požičanej istiny v celosti. Toto písomné vyhlásenie dlžníka o prevzatí pôžičky v hotovosti pri podpise zmluvy považoval žalobca za relevantný dôkaz o odovzdaní finančných prostriedkov žalovanej a na podporu svojich tvrdení doložil aj výpisy z účtov firemných i osobných, ktorými preukazoval, že v čase uzavretia zmluvy disponoval potrebnou sumou hotovosti na to, aby mohla byť žalovanej odovzdaná. Napokon na podporu svojich tvrdení poukazoval na svedeckú výpoveď svedka D. P..

21. Žalovaná nepopierala svoj podpis na zmluve o pôžičke, popierala však odovzdanie peňazí. V konaní tvrdila, že vo všetkých zmluvách (ktorých boli desiatky) poskytoval žalobca finančné prostriedky ako veriteľ tretím osobám, či už ako fyzickým osobám alebo ako podnikateľom, ktoré väčšinou zabezpečoval cez tzv. prepadné zálohy, kde si nechával na svoje meno prepisovať nehnuteľnosti s tým, že ďalšie následné zmluvy o pôžičkách, ktoré boli podpisované ako štandardizované (a v každej bolo uvedené, že došlo k prevzatíu finančnej hotovosti pri podpise zmluvy) boli v skutočnosti len skrytými úrokmi a zmluvnými pokutami z iných zmlúv. Z uvedeného dôvodu mala žalovaná za to, že takéto prehlásenie dlžníka, obsiahnuté aj v spornej zmluve, neznamená ešte, že v skutočnosti k odovzdaniu finančných prostriedkov došlo, pretože všetky zmluvy to obsahovali, teda aj tie, pri ktorých k fyzickému odovzdaniu nikdy neprišlo. Z uvedeného dôvodu žalovaná v konaní odkazovala na súvisiace súdne spisy, z ktorých ňou tvrdené skutočnosti vyplývajú. Vo svojej výpovedi uviedla, že prvú pôžičku od žalobcu dostala v sume 3.900.000,- Sk v roku 2007 (vtedy jej reálne boli poskytnuté peniaze), splatila mu ju do 01.03.2008 a žiadala od žalobcu potvrdenie o jej splatení. Keďže však nevedela nájsť potvrdenie o zaplatení prvej splátky 1.900.000,- Sk, musela mu podpísať pôžičku na 1.900.000,- Sk s tým, že keď mu preukáže, že

už to zaplatila, bude mať prvú pôžičku splatenú. Suma pôžičky 1.900.000,- Sk, ktorú podpísala, tak v skutočnosti nebola pôžičkou ale údajne dlžnou čiastkou z prvej pôžičky. V ďalšom roku k tomu potom počítal úroky, a v roku 2010 trval na tom, že mu žalovaná musí fiktívne predať svoj dom, s tým, že tam môže bývať. Súčasne vytvoril fiktívnu zmluvu o tom, že jej poskytol pôžičku 64.500 eur, čo zároveň malo byť z jeho strany potvrdenie o kúpe domu. Vzťah medzi ňou a žalobcom však nebol stále len o úrokoch z predchádzajúcej pôžičky, mali spolu aj obchodný vzťah, a v niektorých obdobiach spolu cez ich firmy obchodovali. Žalovaná obchodovala s obilninami a v prípade predmetnej pôžičky pôvodne zamýšľala požičať si od žalobcu 40.000 eur, s tým, že spolu s vlastnými disponibilnými prostriedkami (vyše 50.000,- eur) by mohla nakúpiť 500 ton repky, takže na tento nákup chcela použiť časť peňazí zo svojich zdrojov a časť z pôžičky od žalobcu. O tejto ponuke sa hovorilo v januári a februári, žalobca jej povedal, že peniaze na to má pripravené, stačí aby mu povedala, kedy to potrebuje. Zmluvu podpísali, peniaze jej mal poslať na účet, k odovzdaniu peňazí ale nedošlo, pretože dodávateľ žalovanej odstúpil od ponuky, takže obchod sa nerealizoval. Keď oznámila žalobcovi, že z obchodu zišlo, dohodli sa, že zmluva bude roztrhaná. Na otázku súdu, prečo žalovaná podpisovala odovzdanie hotovosti od žalobcu vo výške 40.000 eur, ak to nebola pravda, žalovaná uviedla, že ak by mu začala robiť problémy, jednoducho by jej nedal žiadne peniaze a jednoducho bol zapísaný ako vlastník jej domu a vyhrážal sa jej, že ju vyhodí. Keď zmluvu podpísala, vtedy ešte očakávala, že bude dohoda s dodávateľom platiť, podpísala preto zmluvu s tým, že peniaze od žalobcu jej prídu na účet, čo sa ale nestalo.

22. Žalobca v konaní popieral, že by uzatváral zmluvy o pôžičke na platenie predchádzajúcich poplatkov a úrokov. So žalovanou obchodovali spolu roky. Vždy jej požičal a ona mu vrátila, a s výnimkou jedného prípadu vždy dával pôžičky žalovanej v hotovosti. Žalovaná obchodovala s obilninami a v uvedenom prípade chcela kúpiť repku, ale ju oklamali, zaplatila a nedostala tovar. Iné pôžičky, na ktoré sa odvoláva žalovaná s touto vecou nesúvisia. Pokiaľ ide o kúpnu zmluvu na nehnuteľnosť žalovanej, túto musel uzavrieť, nakoľko bolo ohrozené plnenie jeho pôžičky a na nehnuteľnosti už spočívalo záložné právo, takže takýmto spôsobom chcel vyriešiť jeho neistotu ako veriteľa. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že všetky ďalšie pôžičky už boli vystavené ako úroky a zmluvné pokuty, ktoré mala žalobcovi zaplatiť, nie je to pravda.

23. Po zopakovanom dokazovaní, vyhodnotením všetkých vykonaných dôkazov jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti aj odvolací súd dospel napokon k záveru, že žalovaná hodnoverným spôsobom vyvrátila tvrdenie žalobcu o odovzdaní peňazí a ním predložené dôkazy o reálnom požičaní žalovanej sumy a odvolací súd tak zhodne so súdom prvej inštancie musel dospieť k záveru, že žalobca z dôvodu neunesenia dôkazného bremena nemohol byť úspešný. Pokiaľ ide o prehlásenie dlžníka o prevzatí peňazí obsiahnuté v zmluve o pôžičke, odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalovanej o jeho neplatnosti pre rozpor s § 39 OZ (z dôvodu obchádzania zákona č. 394/2012 Z.z. o obmedzení platieb v hotovosti) predmetom dokazovania však bolo, či obsah tohto vyhlásenia bol reálne naplnený. Žalovaná poprela, že by došlo k jeho naplneniu a poukázala na doterajšie praktiky žalobcu ako veriteľa (poskytovateľa pôžičiek), ktorými dochádzalo v mnohých prípadoch k situácii, že dlžník podpísal rovnaké vyhlásenie o prevzatých peniazoch z pôžičky hoci k žiadnemu reálnemu odovzdaniu nedošlo. Z listinných dôkazov, navrhnutých žalovanou vyplynulo, že žalobca uzatvoril so žalovanou aj iné zmluvy, ktoré ale boli v mnohých prípadoch simulovanými právnymi úkonmi. Takto už so žalovanou podpísali aj iné zmluvy o pôžičke, hoci v skutočnosti, napriek písomnému vyhláseniu dlžníka o prevzatí peňazí, k žiadnemu odovzdaniu finančných prostriedkov titulom pôžičky z konkrétnej zmluvy nedošlo. Toto vyplynulo z obsahu pripojeného spisu OS Dunajská Streda č.k. 12C/22/2017, v ktorom sa Ing. Y. O. v postavení žalobcu úspešne domohla voči Ing. Q. S. v postavení žalovaného určenia, že je vlastníčkou tam označených nehnuteľností, ktoré previedla na neho na základe kúpnej zmluvy uzavretej medzi stranami dňa 25.10.2010, keď konajúci súd v tejto, inak právoplatne ukončenej veci uzavrel, že išlo k neplatnému právnemu úkonu, ktorý v skutočnosti mal simulovať zmluvu smerujúcu k zabezpečeniu pohľadávky Ing. Q. S. voči Ing. Y. O., ktorá mu mala vyplývať zo zmluvy o pôžičke na 64.500,- eur, uzavretej medzi nimi toho istého dňa, teda 25.10.2010, pričom ani k odovzdaniu peňazí pri tejto pôžičke nedošlo (por. bod 20 odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/127/2019). Rovnako aj pri uvedenej zmluve o pôžičke pritom dlžník svojim podpisom na tejto zmluve potvrdzuje prevzatie požičanej sumy v celosti.

24. Žalovaná tak vážne spochybnila vierohodnosť predloženého dôkazu - potvrdenia dlžníka o prevzatí finančných prostriedkov v hotovosti pri podpise zmluvy a bolo preto na žalobcovi, aby odovzdanie peňazí žalovanej preukázal iným, hodnoverným spôsobom, čo sa mu však ani podľa názoru odvolacieho súdu nepodarilo. Z toho, čo dokazovaním vyšlo najavo mal síce odvolací súd preukázané, že v osobe žalobcu ide o osobu disponujúcu značným majetkom, je dlhoročným poskytovateľom hotovostných pôžičiek

viacerým subjektom (pôžičky sa pohybujú v desaťtisícoch eur) a vychádzajúc aj z predložených listinných dôkazov (výpisov z účtov firemných i osobných) je dôvodné predpokladať, že žalobca v čase uzavretia predmetnej pôžičky so žalovanou mohol disponovať potrebnou hotovosťou vo výške 40.000,- eur, táto okolnosť - dispozícia s finančnými prostriedkami, však na preukázanie ich odovzdania žalovanej nemôže postačovať (odhliadnuc od skutočnosti, že žalobca bežne poskytoval pôžičky aj iným subjektom, a to rovnako v hotovosti). Odvolací súd pripomína, že sa musí preukázať skutočné odovzdanie predmetu pôžičky, nie preukázať možnosť veriteľa disponovať príslušnou peňažnou sumou (por. uznesenie NS SR 4Cdo/403/2014). Ani svedecká výpoveď D. P. nepodporila tvrdenie žalobcu o odovzdaní sumy 40.000,- eur žalovanej, pretože z jeho výpovede vyplýva iba to, že v niektorých prípadoch bol aj osobne prítom, keď žalobca poskytol peniaze žalovanej, stretnutia sa odohrávali vždy u žalobcu v jeho rodinnom dome za prítomnosti svedka, žalobcu, žalovanej a manželky žalobcu. Svedok uviedol, že žalovaná zobrala od žalobcu peniaze, nevedel sa ale vyjadriť, v akej výške ani v koľkých prípadoch, ani si nepamätal obdobie, kedy to bolo. Súd prvej inštancie preto podľa názoru odvolacieho súdu dospel na základe vykonaného dokazovania k správnym skutkovým zisteniam, keď uvedené dôkazy nepresvedčili ani odvolací súd o tom, že k odovzdaniu peňazí žalovanej skutočne došlo.

25. V ďalšom odvolateľ namietal, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, odvolací súd ale takéto pochybenie nezistil a nakoľko žalobca neuviedol, v čom konkrétne malo právne posúdenie súdu prvej inštancie nedostatky, nemal odvolací súd dôvod sa s týmto argumentom bližšie vysporiadavať.

26. Za nedôvodnú treba považovať aj tú námietku odvolateľa, podľa ktorej súd prvej inštancie svojim postupom porušil zásadu rovnosti strán. Porušenie zásady rovnosti videl odvolateľ v tom, že napriek dôkazom navrhnutým žalobcom dal súd za pravdu skutkovým tvrdeniam žalovanej nepodporeným dôkazmi. Odvolací súd takúto vadu nezistil, keďže prvoinštančný súd celkom zrejme vychádzal aj z listinných dôkazov, navrhnutých žalovanou. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV.ÚS 252/2004). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi (I.ÚS 50/2004).

27. Nemožno tiež súhlasiť s tvrdením odvolateľa, že by súd z vlastnej iniciatívy zisťoval, že žalobca požičiaval peniaze aj iným osobám, pretože tak robil na podnet žalovanej (keď súčasťou jej obrany bolo tvrdenie, že písomné vyhlásenie dlžníka o prevzatí peňažných prostriedkov uvádzané v zmluve o pôžičke nepreukazuje reálne odovzdanie peňazí vzhľadom k tomu, že všetky žalobcove zmluvy o pôžičkách majú rovnaký štandard, v každej jednej sa nachádza takáto klauzula hoci v skutočnosti k odovzdaniu finančných prostriedkov neprišlo). Súd práve na návrh žalovanej (por. strana 3 podaného odporu proti platobnému rozkazu) vykonal dokazovanie pripojením súvisiaceho spisu 12Csp/22/2017, ktorý aj podľa názoru odvolacieho súdu má súvis s predmetným sporom a poslúžil ako jeden z významných dôkazov na podporu tvrdení žalovanej hoci jeho predmetom bolo peňažné plnenie z iného zmluvného vzťahu medzi stranami sporu. Vykonanie tohto dôkazu umožnilo súdu dokreslenie fungovania vzťahov medzi stranami a v neposlednom rade významným spôsobom spochybnilo tvrdenie žalobcu o reálnom odovzdaní peňažných prostriedkov z predmetnej zmluvy o pôžičke preukázaním skutočnosti, že v prípade pôžičiek poskytovaných žalobcom uvedená obvyklá klauzula o potvrdení prevzatia hotovosti nemusí vždy byť dôkazom reálneho naplnenia jej obsahu.

28. Vedený týmito úvahami považoval odvolací súd námietky odvolateľa za neopodstatnené, keď vychádzajúc z toho, že pôžička je reálnym kontraktom a k vzniku práv a povinností zo zmluvy o pôžičke dochádza až faktickým odovzdaním a prijatím predmetu plnenia, v danom prípade musel zhodne so súdom prvej inštancie uzavrieť, že dôkazmi, ktoré žalobca v konaní produkoval, sa nepodarilo preukázať spôsobom nevzbudzujúcim žiadnu pochybnosť, že by bol žalovanej reálne poskytol sumu tvrdenej pôžičky 40.000,- eur, a preto súd prvej inštancie správne žalobu pre neunesenie dôkazného bremena zamietol. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty žalobcu nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchyliť, a keďže nezistil ani žiadne nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré by mal prihliadnuť z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), preto napadnutý rozsudok vo veci samej, ako i v závislom výroku o nároku na náhrade trov konania z dôvodu vecnej správnosti potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

29. V odvolacom konaní plne úspešnej žalovanej súd podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči v spore neúspešnému žalobcovi v plnom rozsahu, o výške ktorého rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

30. Senát krajského súdu uvedený rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v odvolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).